

Utlåtande 2006:160 RIV (Dnr 322-2275/2006)

Kvalitetsredovisning för Stockholms stads pedagogiska verksamheter för 2005

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Kvalitetsredovisningen för de pedagogiska verksamheterna 2005 godkänns, *bilaga*.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Stadsledningskontoret skall samorganisera forsknings- och utvecklingsfrågor kring flerspråkighet i enlighet med utlåtandet.
2. Stadsledningskontoret skall påbörja en utbildningsinsats för att förbättra mål- och resultatstyrningen i alla skolformer.
3. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att presentera ett förslag på kvalitetsindikatorer för elevhälsa.
4. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att inför arbetet med budget 2007 återkomma med en plan för hur arbetet med utvecklingsområdena i skolplanen samt andra påbörjade projekt ska fortsätta efter kompetensfondens slut.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Sveriges kommuner ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna. I enlighet med den statliga förordningen om kvalitetsredovisning innehåller stadens kvalitetsredovisning en bedömning av i vilken mån de nationella målen för verksamheten har uppnåtts. Samtidigt sker

en bedömning av måluppfyllelsen i förhållande till målen i stadens skolplan (KF 2004-09-20) och förskoleplan (KF 2003-06-10), vilka utgår från de nationella målen. Den samlade redovisningen baseras på stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens respektive kvalitetsredovisningar, inspektörsrapporter, brukarundersökningar, revisionsrapporter och stadsövergripande jämförelsetal.

Beredning

Kvalitetsredovisningen har diskuterats i analysseminarier med alla stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen. Ärendet har inte remitterats.

Mina synpunkter

Kvalitetsredovisningen visar att det har skett flera framsteg i de pedagogiska verksamheterna de senaste åren. Förskoleplanen har fått genomslag i förskolan och de stora satsningarna på kompetensutveckling har bl a ökat kunskapen om språkutveckling och ökat kvaliteten i förskolans pedagogiska innehåll. Elevhälsostategin har också fått genomslag och allt fler förskolor och skolor ser över kost, möjligheter till rörelse och elevhälsoteamens roll i arbetet att nå måluppfyllelse. Utvecklingsarbetet inom matematik har kommit långt. I gymnasieskolan verkar också elevinflytandet hitta sina formella strukturer. Det är viktiga framsteg som alla ska bidra till att fler elever får den utbildning som krävs för att kunna göra medvetna och goda val i livet.

Kvalitetsredovisningen visar också att det finns ett behov av stadsövergripande samordning av kompetens- och metodutveckling i de pedagogiska verksamheterna. Fullmäktige har i ett tidigare beslut inrättat en funktion för stadsövergripande uppföljning, utvärdering och utveckling. Funktionen, som vi här kallar utvecklingsfunktionen, lyder under kommunstyrelsen men är placerad på utbildningsförvaltningen. Uppdragen i detta ärendes beslutsklämmar ska delegeras till utvecklingsfunktionen. När kommunfullmäktige fattat beslut om hur hela stadens fortsatta arbete med stadsövergripande kompetensutveckling ska se ut efter kompetensfonden, så ska denna funktion på utbildningsförvaltningen ses som en del av stadens utvecklingsinsatser på stadsövergripande nivå.

Det utvecklingsarbete som idag bedrivs av kompetensfonden som rör matematik, elevhälsa, elevinflytande och språkutveckling måste fortsätta efter kompetensfondens slut. Det bör även arbetet med betyg och bedömning, jämförelsetal och inom ramen för miljömiljarden, gröna skolgårdar. Kvalitetsredovisningen visar att arbetet inom dessa områden kommit igång bra, men behöver en fortsättning för att garantera långsiktig effekt. Kompetensfonden ska

under hösten följa upp och kartlägga hur behoven av fortsatt kompetens- och metodutveckling ser ut i verksamheterna inom respektive frågeområde. Hur ett stadsövergripande utvecklingsarbete ska organiseras inom de olika utvecklingsområdena ska alltså utvecklas i samarbete med driftsansvariga nämnder under hösten 2006. I budgeten för 2007 fastställs det strategiska utvecklingsarbetet för ansvariga nämnder och resurser ska avsättas för stadsövergripande kompetensutveckling, forskning och utvecklingsarbete.

Redan nu kan vi dock konstatera att frågorna kring flerspråkighet behöver samordnas och ges en struktur där forskning på området, metodutveckling och nätverk samt samordning av fortbildningsinsatser samlas under samma organisatoriska tak. Därför ska ett center för flerspråkighet skapas som ingår i kommunstyrelsens funktion för utveckling inom de pedagogiska verksamheterna. Centret är organisatoriskt underordnat kommunstyrelsen och styrgruppen ska bestå av representanter från stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen. Språkforskningsinstitutet i Rinkeby, som redan idag på uppdrag av kommunstyrelsen bedriver angelägen forskning och viss metodutveckling kring flerspråkiga barns kunskapsinläring, ska ingå i centret. Uppdraget för centret är att i samverkan med berörda nämnder utveckla, systematisera och sprida kunskap om metoder och möjligheter för tillämpning av forskningens erfarenheter och resultat. Utvecklingsfunktionen ska undersöka hur stadens arbete med flerspråkighet kan stödjas av myndigheten för skolutveckling. Ett center för flerspråkighet ska kunna utgöra en bas för kunskaper och erfarenhetsutbyte även på nationell nivå.

Kvalitetsredovisningen och tidigare inspektörsrapporter uppmärksammar att det finns brister i mål- och resultatstyrningen inom alla skolformer. Det nya kvalitetssystemet ska underlätta arbetet att ständigt förbättra mål och resultatstyrningen. Men det räcker inte. Det behövs ytterligare insatser, dels att implementera kvalitetssystemet och dels att utbilda förskolechefer/skolledare och pedagoger i det arbetssätt som kvalitetssystemet förutsätter. Utvecklingsfunktionen ska ansvara för att en utbildningsinsats påbörjas hösten 2006.

I kvalitetsredovisningen föreslås att en organisering för dialog mellan skolformerna bör skapas och hindren identifieras. Dialogen bör främst inriktas på styrdokument och pedagogik. Stadsdelsnämnderna ansvarar för dialogen mellan förskola och skola och uppdrag kring detta finns i budget och skolplan. Form för dialogen mellan grundskola och gymnasieskolan bör diskuteras och bestämmas inom ramen för samarbetet mellan de 19 nämnderna som ansvarar för de pedagogiska verksamheterna.

Den negativa utvecklingen av resultaten i vuxenutbildningen är bekymmersam. En stadsövergripande utredning ska kartlägga orsakerna till att allt fler

inom vuxenutbildningen får icke godkänt och att det är en hög andel avbrott. I utredningen ingår att se över vad som bör göras för att förbättra undervisningen för lågutbildade och analfabeter.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut
2. därutöver anför följande.

Kvalitetsredovisningen för stadens pedagogiska verksamheter visar de stora problem som skolväsendet i Stockholm står inför. Trots socialdemokraternas löften om minskade barngrupper i förskolan, ökade barngruppernas storlek i flera stadsdelar under 2005. Andelen årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleutbildning är alltför lågt alldeles för låg och har dessutom minskat sedan början av den senaste mandatperioden.

Tolv procent av eleverna som lämnar grundskolan är inte behöriga till gymnasiet. Klyftorna i staden fortsätter att öka - i Rinkeby går tre av tio elever ut utan behörighet till gymnasiet, medan motsvarande andel elever i innerstaden är omkring fem procent. USKs utvärdering av betygssättning i grundskolan och gymnasiet visar dessutom på stora skillnader i betygssättningen mellan olika skolor.

På gymnasiet är avhoppet från de yrkesförberedande programmen omfattande och det individuella programmet är numera den kommunala gymnasieskolans största studieväg i årskurs ett med 27 procent av eleverna. Under 2005 sjönk andelen högskolebehöriga gymnasiestudenter med två procentenheter. Betygsresultaten i svenska, engelska och matematik har försämrats jämfört med föregående år, liksom andelen elever som uppnått MVG i dessa ämnen. Andelen behöriga lärare i stadens gymnasieskolor har minskat med 5 procent sedan 2002.

Resultaten på Komvux fortsätter försämrats dramatiskt. På tre år har andelen IG ökat från 14% till 25%, och på den grundläggande vuxenutbildningen är ökningen ännu större – från 12% 2002 till 32% 2005.

Än mer allvarligt än de problem som skolverksamheterna står inför, är socialdemokraternas totala avsaknad av idéer om hur Stockholms skolor och förskolor ska bli bättre. Istället för att sätta tydliga mål för vad som kan och ska förbättras har socialdemokraterna valt att sluta mäta resultaten, till exempel genom att avskaffa de särskilda stockholmsproven i stadens grundskolor.

Alternativet till socialdemokraternas politik är en modern kunskapsskola som ser den enskilde individen. Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, det vill säga rektorer och lärare, som ska avgöra hur

målen ska nås. Därför ska ansvaret för de kommunalt drivna skolorna flyttas från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. En ökad del av resurserna ska gå direkt till den enskilda skolan genom att skolpengens andel av skolans resurser höjs. Rektorer i grundskolan ska anställas med tidsbegränsade förordnanden, enligt samma princip som gymnasierektorer.

Utvärderingarna av elevernas kunskaper i läsning, räkning och skrivning visar att svensk grundskola både har hamnat på efterkälken och delvis är inne på fel spår. Huvudorsaken till de försämrade resultaten är rädslan för att ställa höga krav och positiva förväntningar på eleverna.

Vi vill att det redan på lågstadiet ska finnas ett tydligt mål för kunskaper i läsning, skrivning och räkning. Dessa mål ska utvärderas och de elever som visar sig behöva det ska ges extra stöd och extra tid i vissa fall erbjudas ett extra skolår. För att snabbt kunna stödja elever med lässvårigheter ska en kontinuerlig utvärdering av elevernas läsförmåga göras från första klass, till exempel genom läsutvecklingsscheman.

Skolan måste bli bättre på att tidigt fånga upp de elever som riskerar att inte nå målen. Därför vill vi ha obligatoriska kunskapskontroller genom återinförda Stockholmsprov och nya nationella prov så att elevens kunskapsläge jämfört med målen görs tydligt.

Gymnasieskolornas självständighet måste öka och den lokala friheten för rektorer förstärkas. Stadens gymnasieskolor ska utvecklas genom bland annat fortsatta satsningar på fler lektorat, en modern lärlingsutbildning och utveckling av yrkesutbildningar tillsammans med näringslivet.

Skolk är oacceptabelt. Eleverna ska vara närvarande i undervisningen. Detta är en viktig signal för att visa att undervisningen är viktig och för att eleverna ska nå läroplanens mål. Ingenstans i arbetslivet är det acceptabelt att den enskilde kommer och går som den vill. Därför ska självklart olovlig frånvaro redovisas i elevernas betyg i grundskola och gymnasium. Olovlig frånvaro ska omedelbart rapporteras till målsman – det är en viktig signal både till både elever och föräldrar.

En trygg och lugn miljö i skolan är förutsättningen för att eleverna ska lära sig. Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan. Hot, våld och kränkande språkbruk ska inte vara acceptabelt. Ändå mobbas tusentals barn i Stockholms skolor varje år. Staden behöver en för alla skolor gemensam policy mot mobbning och annan kränkande behandling.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Kvalitetsredovisningen för de pedagogiska verksamheterna 2005 godkänns, *bilaga*.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Stadsledningskontoret skall samorganisera forsknings- och utvecklingsfrågor kring flerspråkighet i enlighet med utlåtandet.

2. Stadsledningskontoret skall påbörja en utbildningsinsats för att förbättra mål- och resultatstyrningen i alla skolformer.
3. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att presentera ett förslag på kvalitetsindikatorer för elevhälsa.
4. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att inför arbetet med budget 2007 återkomma med en plan för hur arbetet med utvecklingsområdena i skolplanen samt andra påbörjade projekt ska fortsätta efter kompetensfondens slut.

Stockholm den 14 juni 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin, Mikael Söderlund* och *Christer Wennerholm* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Sveriges kommuner ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna. I enlighet med den statliga förordningen om kvalitetsredovisning innehåller stadens kvalitetsredovisning en bedömning av i vilken mån de nationella målen för verksamheten har uppnåtts. Samtidigt sker en bedömning av måluppfyllelsen i förhållande till målen i stadens skolplan (KF 2004-09-20) och förskoleplan (KF 2003-06-10), vilka utgår från de nationella målen.

Kommunfullmäktige har uppdragit åt utbildningsförvaltningen att sammanställa stadens samlade kvalitetsredovisning. Den samlade redovisningen baseras på stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens respektive kvalitetsredovisningar, inspektörsrapporter, brukarundersökningar, revisionsrapporter och stadsövergripande jämförelsetal.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2006 har i huvudsak följande lydelse.

I kvalitetsredovisningen konstateras att måluppfyllelsen inom stadens pedagogiska verksamheter är god eller har ökat på vissa områden. Men det konstateras också att det förekommer stora variationer inom staden samt att det finns områden där måluppfyllelsen brister.

Kvalitetsredovisningarna fyller flera syften. De ska främja enheternas, nämndernas och stadens kvalitetsarbete och därmed medverka till att uppnå ökad måluppfyllelse inom de pedagogiska verksamheterna. Då redovisningarna är en uppföljning och utvärdering av de olika verksamheterna utgör de en viktig grund och förutsättning i verksamheternas förbättrings- och utvecklingsarbete.

Redovisningen ska även ses som ett underlag för årligen återkommande dialoger mellan stadens centrala nivå och nämnderna och mellan nämnderna och enheterna om resultatanalys, måluppfyllelse och kvalitetsarbetet i sin helhet. Kvalitetsredovisningarna ska även förmedla information om stadens pedagogiska verksamheter till brukare och allmänhet.

Av kvalitetsredovisningen för 2005 kan konstateras att inom många områden är måluppfyllelsen hög och att den förbättrats jämfört med 2004. Förskoleplanens intentioner när det gäller språkutveckling och matematik uppfylls i hög grad och ett medvetet och kreativt arbete utförs. Stadsdelarna har kommit långt när det gäller samverkan mellan skola och fritidshem. I stort sett är alla särskoleklasser lokalmässigt integrerade. Elever och studerande når goda resultat. Men målet att öka andelen godkända har inte uppfyllts och inom vuxenutbildningen har andelen godkända ytterligare minskat.

Det finns andra områden där måluppfyllelsen har brister. Inflytande är ett uttalat utvecklingsområde. Det formaliserade inflytandet fungerar i stort sett, medan det där-

emot finns brister i inflytandet över det egna lärandet och undervisningen. I drygt 40 procent av grund- och gymnasieskolorna diskuteras elevhälsostrategin och hälften av skolorna har eller är på väg att upprätta handlingsplaner för att genomföra den. Men stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar saknar uppföljning av strategin.

På ett övergripande plan kan sägas att 2005 års brukarundersökningar visar att en stor del av föräldrar, elever och studerande är nöjda med kvaliteten i stadens pedagogiska verksamheter.